

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 8. juna 2023. godine

Br. ref.:RK 2204/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI128/22

Podnosilac

Shqiprim Xheladini

Ocena ustavnosti

presude [Pml. br. 141/2022] Vrhovnog suda Republike Kosovo od 11. maja 2022. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Shqiprim Xheladini, sa prebivalištem u selu Slubica, opština Gnjilane (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat Shemsije Asllani.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Pml. br. 141/2022] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 11. maja 2022. godine u vezi sa presudom [APS. br. 10/2021] Apelacionog suda od 11. marta 2022. godine i presudom [PKR. br. 213/2019] Osnovnog suda u Gnjilanu (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 24. septembra 2021. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su podnosiocu zahteva navodno povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovane članovima: 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članovima 6. [Pravo na pravično suđenje] i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon), kao i na pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 24. avgusta 2022. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 25. avgusta 2022. godine, podnosilac zahteva je dostavio dodatnu dokumentaciju Sudu.
7. Dana 26. avgusta 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva, i istog dana je jedna kopija zahteva poslata Vrhovnom sudu.
8. Dana 5. septembra 2022. godine, predsednica Suda je odlukom GJR. KI128/22 imenovala sudiju Bajrama Ljatifija za sudiju izvestioca, dok je odlukom KSH. KI128/22 imenovala članove Veća za razmatranje, sastavljenog od sudija: Safet Hoxha (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).
9. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je započeo svoj mandat u Sudu.
10. Dana 23. maja 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

a. Istražni postupak i podizanje optužnice

11. Dana 19. novembra 2019. godine, Regionalna istražna policijska jedinica u Gnjilanu podnela je krivičnu prijavu protiv podnosioca zahteva, njegovog brata Shp.Xh. i L.Q. Istog dana, podnosilac zahteva je saslušan od strane Istražne policijske jedinice.
12. Dana 20. novembra 2019. godine, Osnovno tužilaštvo u Gnjilanu – Odeljenje za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovno tužilaštvo), pokrenulo je istragu protiv podnosioca zahteva i njegovog brata Shp. Xheladini, zbog sumnje da su u naselju Dardanija u Gnjilanu, pokušali da liše života L.Q.-a. Poslednje pomenuti je takođe osumnjičen da je pokušao da liši života podnosioca zahteva i njegovog brata. S obzirom na to da su u ovom krivičnom predmetu i druga lica, Sud će se usredsrediti na relevantne delove podnesaka koji se odnose samo na podnosioca ovog zahteva.
13. Dana 20. novembra 2019. godine, Osnovni sud je odredio podnosiocu zahteva meru pritvora koja je kasnije produžena do 10. aprila 2020. godine.
14. Dana 5. decembra 2019. godine, Osnovno tužilaštvo je podiglo optužnicu [PP. I. br. 217/2019] protiv podnosioca zahteva zbog sumnje da je izvršio krivična dela: (i) pokušaj ubistva u saučesništvu i saizvršilaštvu iz člana 172. u vezi sa članom 28. i 31. Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZRK) i (ii) neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 366. stav 1. KZRK-a.
15. Podnosilac zahteva je protiv optužnice Osnovnog tužilaštva podneo zahtev Osnovnom sudu, kojim je tražio da se optužnica odbaci u celosti kao neosnovana, koji zahtev je, dana 20. januara 2020. godine, odbijen kao neosnovan od strane Osnovnog suda.

b. Suđenje u krivičnom predmetu

16. Dana 24. septembra 2021. godine, Osnovni sud je presudom [PKR. br. 213/2019], nakon prekvalifikacije krivičnog dela, oglosio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnih dela: (i) izazivanje opšte opasnosti u saučesništvu i saizvršilaštvu iz člana 356. stav 1. u vezi sa članom 31. KZRK-a, za koje ga je osudio na efektivnu kaznu zatvora u trajanju od dve (2) godine, i (ii) neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 366. stav 1. KZRK-a, za koje ga je osudio takođe na efektivnu kaznu zatvora u trajanju od šest (6) meseci. Podnosiocu zahteva je tom prilikom izrečena jedinstvena efektivna kazna zatvora u trajanju od dve (2) godine i tri (3) meseca, u koju mu je uračunato vreme provedeno u pritvoru od 18. novembra 2019. do 10. aprila 2020. godine.
17. Dana 5. januara 2022. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba krivičnog postupka i povrede krivičnog zakona.
18. Dana 11. marta 2022. godine, Apelacioni sud je presudom [APS. br. 10/2021] odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio u celosti presudu Osnovnog suda, obrazloživši da je prvostepeni sud naveo jasne i potpune razloge o odlučnim činjenicama za izvršenje krivičnih dela za koja su optuženi oglašeni krivim. Nadalje je navedeno da su u pobijanoj presudi navedene sve činjenice i okolnosti u vezi sa inkriminisanim radnjama koje čine

krivično delo koje je prekvalifikovano od strane prvostepenog suda i da ne postoji nikakva protivrečnost između izreke presude i razloga koji su navedeni u obrazloženju tog suda.

c. Vanredno pravno sredstvo (ZZZ)

19. Dana 30. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je preko svog branioca podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti protiv gore navedene presude Apelacionog suda, zbog povrede krivičnog i procesnog zakona.
20. Dana 8. aprila 2022. godine, glavni državni tužilac predložio Vrhovnom sudu da se zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva odbije kao neosnovan.
21. Dana 11. maja 2022. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 144/2022] odbio, kao neosnovan, podnosiocjev zahtev za zaštitu zakonitosti i ostavio na snazi nižestepene presude. Vrhovni sud se u svojoj presudi izjasnio da u podržava u celosti nalaze nižestepenih sudova, kako u pogledu kvalifikacije krivičnog dela, tako i u pogledu izrečene krivične sankcije.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi svojim odlukama povredili njegova prava i slobode zagarantovane članovima: 24.1 [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, kao i članovima 6. [Pravo na pravično suđenje] i 13. EKLJP-a.

i. Navodi o povredi člana 31. Ustava

23. Podnosilac zahteva navodi da ni Vrhovni sud ni sudovi niže instance nisu uspeali u svojim presudama da obrazlože konstantni navod o tome zašto su sva trojica osuđenih Shqiprim Xheladini, Sh. Xh. i L.Q. osuđeni na istu efektivnu kaznu zatvora u trajanju od dve (2) godine i tri (3) meseca, ne utvrdivši ko je glavni krivac koji je izazvao događaj za koji je i on osuđen. Što se tiče prava na "obrazloženu odluku" podnosilac zahteva se poziva na slučajeve Suda KI72/12, KI135/14 i KI97/16, KI87/18 i KI230/19 i nekoliko predmeta ESLJP-a, u kojima se pominju načela i obaveze sudova da obrazlože svoje odluke.
24. Podnosilac zahteva dalje navodi: „...*U ovom slučaju ponavljamo da je Vrhovni sud donetim presudama propustio da napravi razliku između lica koja su bila krivci i da ih je sve izjednačio, a nije ni ispitao okolnosti slučaja za svakog ponaosob, uključujući i podnosiocje zahteva. Time se zapravo, kako je i prethodno istaknuto, osporeni akti čine neobrazloženim, a samim tim neobrazlaganje čini odlučivanje arbitrarnim, što za posledicu ima povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje. [...] U svetlu okolnosti konkretnog slučaja, kako Vrhovni sud, tako i ostali sudovi, nisu uspeali da naprave razliku i argumentuju i obrazlože ko je od osuđenih bio krivac, i na taj način je izjednačio sve osuđene, uključujući i podnosiocje zahteva, ne pružajući čvrsto i ubedljivo obrazloženje o tome zašto se to dogodilo“.*

ii. Navodi o povredi člana 54. Ustava

25. Pored navoda o povredi prava na obrazloženu odluku, podnosilac zahteva navodi da su Vrhovni sud i niže instance povredili i njihovo pravo zagarantovano članom 54. Ustava zbog toga što su propustili da garantuju pravično i nepristrasno suđenje. Podnosilac zahteva

dalje naglašava: „Izostankom obrazložene odluke (presude) su, zapravo, povređeni član 31. Ustava i član 6.1 EKLJP (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) i član 54. Ustava, koji se odnosi na sudsku zaštitu prava za podnosiocima zahteva. Podnosioci zahteva, između ostalog, još jednom ističu da Ustavni sud, u cilju zaštite njihovih prava, ali i načela pravne sigurnosti i zabrane arbitrarnosti sudova, prilikom razmatranja slučaja, treba na detaljan način da uzme u obzir praksu ESLJP-a, u smislu člana 53. Ustava“.

iii. Navodi o povredi člana 24.1 Ustava

26. Povodom ovog navoda podnosilac zahteva naglašava da su redovni sudovi, time što su propustili da argumentuju kaznu u odnosu na konkretne okolnosti slučaja i time što su svu trojicu osudili jednako i ne praveći subjektivnu razliku i individualizaciju kazne, povredili jednakost pred zakonom, odnosno da su ga diskriminirali zbog toga što su ga tretirali na isti način u različitim okolnostima, a ne u skladu sa krivičnim zakonom i svrhom kazne. Prema njegovim navodima, sud mora da uzme u obzir svrhu kazne, načela utvrđena u zakonu i olakšavajuće i otežavajuće okolnosti u vezi sa određenim krivičnim delom ili kaznom.
27. Podnosilac zahteva dalje navodi, „Vrhovni, Apelacioni i Osnovni sud su propustili da ispituju otežavajuće i olakšavajuće okolnosti trojice osuđenih i propustili da obrazlože svoje odluke, došavši u situaciju da su na arbitraran način osudili svu trojicu okrivljenih, na isti način, iako su olakšavajuće i otežavajuće okolnosti za njih bile potpuno različite. Ovdje posebno nije uzeta u obzir činjenica da je osuđeni L.Q, bio prvi koji je izazvao incident iz kojeg su proistekla krivična dela. Ovu činjenicu su redovni sudovi u potpunosti reaktivirali i kao rezultat toga doneli uskraćenu pravdu za podnosiocima zahteva, stavljajući ih u jednak položaj sa glavnim krivcem i uzročnikom slučaja, osuđenim L.Q. Podnosiocima zahteva je jasno da Ustavni sud nije prvostepeni sud, ali iznose ovu razradu kako bi ukazali na nedostatak obrazloženja odluke od strane redovnih sudova, odnosno Osnovnog, Apelacionog i Vrhovnog suda“.
28. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda, „da proglasi zahtev prihvatljivim na osnovu Ustava Zakona i Poslovnika o radu, s obzirom na razradu gore navedenih činjenica, podnosioci zahteva traže od Suda da utvrdi i konstatuje povredu i kršenje njihovih prava, prethodnim navodima, predviđenih članovima 31, 53, i 54 Ustava, kao i članom 6.1 EKLJP-a, da proglasi ništavom presudu Vrhovnog suda Pml, br. 141/2022 od 11. maja 2022. godine i vrati istu na ponovno razmatranje u skladu sa svojom odlukom“.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 24.

[Jednakost pred zakonom]

1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

[...]

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
[...]

Član 54.

[Sudska zaštita prava]

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6.

(Pravo na pravično suđenje)

1. *Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.*
[...]

Krivični zakonik Republike Kosovo (2019)

Član 356.

Izazivanje opšte opasnosti

1. *Ko požarom, poplavom, oružjem, eksplozivom ili bilo kojom drugom smrtonosnom napravom, otrovom ili otrovnim gasovima, jonizujućim zračenjem, mehaničkom silom, električnom energijom ili nekom drugom vrstom energije ili drugom sličnom opasnom radnjom ili opasnim sredstvom izazove veliku opasnost po ljudski život ili znatnu imovinsku štetu, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.*

2. *Ko protivno zakonskoj obavezi ne instalira opremu za zaštitu od požara, poplave, eksplozije, otrova ili otrovnih gasova, jonizujućeg zračenja, mehaničke sile, električne energije ili druge vrste energije ili druge slične opasne radnje ili opasnih sredstava, ili ne održava tu opremu u ispravnom stanju ili je ne upotrebi ili uopšte ne postupa prema tehničkim pravilima ili propisima o merama zaštite i time izazove veliku opasnost po ljudski život ili znatnu imovinsku štetu, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina.*

3. *Ako je krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana izvršeno na mestu gde je prisutan veći broj ljudi ili gde je eksplozivna ili druga smrtonosna naprava upotrebljena u ili na mestu za javnu upotrebu, državnom ili vladinom objektu, sistemu javnog prevoza ili infrastrukturnom objektu bilo koje namene ili u nameri da izazove smrt ili teške telesne povrede ili u nameri da izazove obimno uništavanje takvog mesta, postrojenja ili sistema, kada takvo uništenje ima za ishod ili će verovatno imati za ishod velike ekonomske gubitke ili da primora vladu ili međunarodnu organizaciju da čini ili se uzdrži od činjenja radnje, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.*

4. Ako krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana prouzrokuje tešku telesnu povredu ili znatnu imovinsku štetu, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do deset (10) godina.
5. Ako krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana prouzrokuje smrt jednog ili više lica, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od tri (3) do dvanaest (12) godina.
6. Ako je krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana izvršeno iz nehata, izvršilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.
7. Ako je krivično delo iz stava 6. ovog člana izvršeno na mestu gde je prisutan veći broj ljudi, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.
8. Ako krivično delo iz stava 6. ovog člana prouzrokuje tešku telesnu povredu ili znatnu imovinsku štetu, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.
9. Ako krivično delo iz stava 6. ovog člana prouzrokuje smrt jednog ili više lica, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.

Član 366.

Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja

1. Ko drži u vlasništvu, kontroliše ili poseduje oružje u suprotnosti sa važećim zakonom koji uređuju takvo oružje, kazniće se novčanom kaznom u iznosu do sedam hiljada petsto (7,500) evra ili kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina.
2. Ako krivično delo iz stava 1. ovog člana uključuje više od četiri (4) komada oružja, ili više od četiristo (400) metaka, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina.
3. Oružje u vlasništvu, kontroli ili posedu, u suprotnosti sa odredbama ovog člana biće oduzeto.

Član 367.

Upotreba oružja ili opasnog oruđa

1. Ko koristi oružje ili eksploziv, u suprotnošću sa važećim zakonom koji uređuje takvo oružje ili eksplozivni materijal, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina.
2. Ko koristi oružje ili opasno oruđe na preteći ili zastrašujući način, kazniće se novčanom kaznom u iznosu do deset hiljada (10,000) evra i kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do deset (10) godina.
3. Oružje ili opasno oruđe u suprotnošću sa odredbama ovog člana biće oduzeto.

Prihvatljivost zahteva

29. Sud prvo ocenjuje da li u ispunjeni uslovi prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.
30. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 113.

[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]

*7. Pojedinici mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.
[...]*

31. U nastavku, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je propisano:

Član 47.
(Individualni zahtevi)

*1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

Član 48.
(Tačnost podneska)

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

Član 49.
(Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

32. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno presudu [Pml. br. 141/2022] od 11. maja 2022. godine Vrhovnog suda, nakon što je iscrpeo sva prava sredstva utvrđena zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima propisanim u članu 49. Zakona.
33. Pored gore navedenih uslova, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio i uslove prihvatljivosti utvrđene u potpravilu 2. pravila 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, kojim je utvrđeno:

Pravilo 39.
(Kriterijum o prihvatljivosti)

2. Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju.

34. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. S tim u vezi, tačnije je nazivati ih “očigledno neosnovanim navodima”. Poslednje navedeni se, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao *navodi „četvrtog stepena“*; (ii) navodi koje kategorije *„jasno*

ili očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni ili neobrazloženi“ navodi, onda kada je ispunjen jedan od dva karakteristična uslova, i to: a) kada podnosilac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekršene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta povreda Ustava ili EKLJP sasvim očigledna (vidi predmet ESLJP-a (vidi predmet ESLJP-a *Trofimchuk protiv Ukrajine*, br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe *Baillard protiv Francuske*, br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnosilac zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkrepio svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč) ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda KI166/20, podnosilac *Ministarstvo rada i socijalne zaštite*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) „konfuzni i nejasni“ navodi (vidi predmete ESLJP-a *Kemmache protiv Francuske*, br. 17621/91, kategorija (i), *Juta Mentzen protiv Litvanije*, br. 71074/01, kategorija (ii) i *Trofimchuk protiv Ukrajine*, br. 4241/03, kategorija (iii)).

35. Pored toga, prema sudskoj praksi ESLJP-a, žalbu karakterišu činjenice sadržane u njoj, a ne samo pravni osnov i argumenti na koje se stranke izričito pozivaju (vidi predmet ESLJP-a *Talpis protiv Italije*, br. 41237/14, presuda od 18. septembra 2017. godine, stav 77 i tu citirane reference).
36. Sud, vraćajući se na razmatranje zahteva, podseća da podnosilac zahteva pred Sudom tvrdi da je osporena presuda Vrhovnog suda, doneta uz povredu članova 24.1, 31. i 54. Ustava, kao i članova 6. i 13. EKLJP.
37. Sud, pozivajući se na spise predmeta, primećuje da se suština navoda podnosioca zahteva tiče povrede njegovog prava na pravično suđenje, koje se odnosi na nedostatak obrazloženja sudskih odluka redovnih sudova.
38. Shodno tome, Sud će glavni i suštinski navod podnosioca zahteva, razmatrati i analizirati sa stanovišta prava zagaranovanih članom 31. Ustava, u svetlu tumačenja člana 6.1 EKLJP, primenjujući načela koja je utvrdio ESLJP-a, a na osnovu kojih su ovaj Sud i redovni sudovi, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužni da: „*Osnovna prava i slobode zagaranovana ovim Ustavom [...] tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava*“.

I. Ocena Suda povodom navoda o povredi prava na “obrazloženu odluku”

a) Opšta načela

39. Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku zagaranovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP, Sud na početku naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je izgrađena na osnovu sudske prakse ESLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na predmete *Hadjianastassiou protiv Grčke*, br. 12945/87, presuda od 16. decembra 1992. godine; *Van de Hurk protiv Holandije*, br. 16034/90, presuda od 19. aprila 1994. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine; *Higgins i drugi protiv Francuske*, br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine; *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine; *Hirvisaari protiv Finske*, br. 49684/99, presuda od 27. septembra 2001. godine; *Suominen protiv Finske*, br. 37801/97, presuda od 1. jula 2003. godine; *Buzescu*

protiv Rumunije, br. 61302/00, presuda od 24. maja 2005. godine; *Pronina protiv Ukrajine*, br. 63566/00, presuda od 18. jula 2006. godine; i *Tatishvili protiv Rusije*, br. 1509/02, presuda od 22. februara 2007. godine). Pored toga, osnovna načela u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku su izložena i u slučajevima ovog Suda (uključujući, ali ne ograničavajući se na [KI22/16](#), podnosilac *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, presuda od 9. januara 2018. godine; [KI143/16](#), podnosilac *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje od 13. juna 2018. godine; [KI87/18](#), podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine, i [KI24/17](#), podnosilac *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine; [KI35/18](#), podnosilac *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine; [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 135; i od nedavno [KI195/20](#), podnosilac *Aigars Kesengfelds*, vlasnik nebankarske finansijske institucije "Monego", presuda od 29. marta 2021. godine, stav 120).

40. U principu, Sud naglašava da garancije sadržane u članu 6.1 EKLJP, obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja za svoje odluke (vidi predmet ESLJP-a *H. protiv Belgije*, br. 8950/80, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53; vidi i slučaj Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, citiran iznad, stav 139; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadiforsikring*, stav 44).
41. Sud takođe naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene načela koje se odnosi na valjano sprovođenje pravde, odluke sudova moraju sadržavati obrazloženje na kojem se zasnivaju. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi, slično tome, predmete ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, br. 18064/91, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27; i *Higgins i drugi protiv Francuske*, br. 134/1996/753/952, presuda od 19. februara 1998. godine, stav 42; vidi, takođe, slučaj Suda [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, citiran iznad, stav 48; i slučaj [KI87/18](#), podnosilac *IF Skadeforsikring*, citiran iznad, stav 48). Iako ne traži da se detaljno odgovori na svaki prigovor koji predoči podnosilac zahteva, ta obaveza ipak podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka (vidi predmet ESLJP-a *Morerira Ferreira protiv Portugalije*, br. 19867/12, presuda od 11. jula 2017. godine, stav 84 i sve tu navedene reference; vidi i slučajeve Suda [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 137; i od nedavno [KI195/20](#), podnosilac *Aigars Kesengfelds*, vlasnik nebankarske finansijske institucije „Monego“, presuda od 29. marta 2021. godine, stav 122).
42. Pored toga, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu u kojoj utvrđuje da obrazloženje odluke treba da navede odnos između nalaza merituma i odražavanja kada razmatra predložene dokaze, s jedne strane, i pravne zaključke suda, s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavni princip zabrane proizvoljnosti u odlučivanju ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, odgovarajuće zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi slučajeve Suda br. [KI72/12](#), *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine, stav 61; [KI135/14](#), *IKK Classic*, presuda od 9. februara 2016. godine, stav 58, i [KI97/16](#), podnosilac *IKK Classic*, presuda od 8. decembra 2017. godine; [KI87/18](#), podnosilac "IF Skadeforsikring", presuda od 27. februara 2019. godine, stav 44; [KI230/19](#), podnosilac *Albert Rakipi*, presuda od 9. decembra 2020. godine, stav 138; i od nedavno,

slučaj KI195/20, podnosilac *Aigars Kesengfelds*, vlasnik nebankarske finansijske institucije "Monego", presuda od 29. marta 2021. godine, stav 123).

b) Primena gore navedenih načela na okolnosti konkretnog slučaja

43. Pozivajući se na navode iznete u zahtevu, Sud podseća da se glavni navod podnosioca zahteva odnosi na nedostatak obrazloženja presuda redovnih sudova po pitanju izricanja visine kazne istovetno za sve optužene, naglašavajući da isti nisu uzeli u obzir pojedinačne olakšavajuće i otežavajuće okolnosti svakog od njih.
44. Sud se povodom ovog navoda poziva na relevantne delove presude [PS. br. 14/2022] Osnovnog suda od 11. februara 2022. godine, koji je obrazložio: "Prilikom odmeravanja i izricanja kazne, sud je za svakog optuženog ponaosob uzeo u obzir olakšavajuće i otežavajuće okolnosti koje utiču na vrstu i visinu kazne u skladu sa članom 69. KZRK-a, pri čemu su kao olakšavajuće okolnosti uzeti ponašanje optuženih nakon izvršenja krivičnog dela gde su isti uredili svoje međusobne odnose, a takođe sud je kao olakšavajuću okolnost uzeo i ponašanje optuženih tokom glavnog pretresa, dok je sud kao otežavajuću okolnost uzeo stepen krivične odgovornosti, okolnosti pod kojima su izvršena krivična dela, imajući u vidu da radnje koje su preduzeli optuženi predstavljaju radnje koje povlače veću krivičnu odgovornost budući da se radi o krivičnim delima kojima se ugrožava život građanina i da je u trenutku kada je došlo do pucnjave iz oružja u blizini lica mesta bilo i drugih građana".
45. Osnovni sud je u pogledu izricanja kazne u skladu sa krivičnim delom, uzimajući u obzir stepen krivične odgovornosti podnosioca zahteva i ostalih optuženih obrazložio: "Na osnovu svega napred navedenog, sud je optuženima Shp.XH, Shqiprim Xheladini i L.Q, izrekao kaznu kao u izreci ove presude uz ubeđenje da ova kazna odgovara stepenu društvene opasnosti i stepenu krivične odgovornosti optuženih, kao i da će se ovom kaznom moći postići svrha kazne iz člana 38. KZRK-a, koja se sastoji u tome da se izvršioci odvrate od izvršenja krivičnih dela ubuduće i da se izvrši njihova rehabilitaciju, kao i da se odvrate druga lica od vršenja krivičnih dela, da se ojača moral i učvrsti obaveza poštovanja zakona".
46. Sud se dalje poziva na relevantne delove presude [PAKR. br. 49/2020] Apelacionog suda od 3. marta 2022. godine, koji je obrazložio sledeće: "...žalbeni navodi branilaca, ...da je povređen krivični zakon na štetu optuženih, su neosnovani iz razloga što ožalbena presuda nije zahvaćena bitnim povredama odredaba krivičnog postupka, a iz pravilno i potpuno utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je prvostepeni sud pravilno primenio i krivični zakon, iz razloga što je iz izvedenih i ocenjenih dokaza došao do zaključka da se u radnjama optuženih stiču elementi krivičnog dela izazivanje opšte opasnosti".
47. Što se pak tiče odluke o odmeravanju kazne u skladu sa izvršenim krivičnim delom, Apelacioni sud je pozivajući se na prvostepenu presudu u pogledu olakšavajućih i otežavajućih okolnosti obrazložio: "...kazna koja je izrečena optuženima je odgovarajuća i srazmerna, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja kako je krivično delo izvršeno, kao i gore navedene olakšavajuće i otežavajuće okolnosti za optužene. Shodno tome, Apelacioni sud, ocenjujući gore navedene okolnosti u smislu člana 69. KZRK-a, nalazi da je kazna koja je izrečena optuženima srazmerna težini krivičnog dela i stepenu krivične odgovornosti optuženih i da će po oceni Apelacionog suda takva kazna služiti individualnoj prevenciji da optuženi ubuduće ne ponove ova ili druga krivična dela, kao i opštoj prevenciji da ovakva kazna utiče i na druge u sprečavanju izvršenja ovakvih krivičnih dela, čime će se postići svrha kazne predviđena članom 38. KZRK-a".

48. S tim u vezi, Sud se poziva i na osporenu presudu Vrhovnog suda, koji je povodom navoda podnosioca zahteva, „da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili krivični zakon, odnosno član 385. jer nisu uzeli u obzir okolnosti koje su isključivale njegovu krivičnu odgovornost, oglašavajući ga podjednako krivim kao i onog koji je izazvao problem, takođe i njega kao optuženog koji je postupio u nužnoj odbrani, je naveo sledeće: „*Po oeni ovog suda, pobijane presude nisu zahvaćene ni povredama krivičnog zakona iz člana 385. ZKPK-a, iz razloga što krivična dela za koja je osuđeni oglašen krivim predstavljaju krivična dela sankcionisana članovima 356. st. 1. KZRK-a -a i 366. st. 1. KZRK-a, dok u konkretnom slučaju ne postoje okolnosti koje isključuju njegovu odgovornost. Tako je ovaj sud, iako branilac tvrdi da se u radnjama osuđenog stiču elementi krivičnog dela upotreba oružja ili opasnog oruđa iz člana 367. st. 2. KZRK-a -a, koje su preduzete u nužnoj odbrani i gde kaže da krivično delo koje se optuženom stavlja na teret ne predstavlja krivično delo, ne stoje iz razloga što su se kako prvostepeni tako i drugostepeni sud oslonili na utvrđeno činjenično stanje, svedoke, koje i ovaj sud prihvata kao pravilne, kada su zaključili da su se u radnjama osuđenog stekli svi elementi krivičnog dela izazivanje opšte opasnosti u saizvršilaštvu, iz člana 356. st. 1 u vezi sa članom 31. Krivičnog zakonika Republike Kosovo“.*
49. Pozivajući se na presude Osnovnog suda, Sud ocenjuje da je isti na sveobuhvatan i detaljan način obradio sve aspekte predmeta. On je na početku obrazložio zaključke koji se odnose na odlučne dokaze, osnovanost i verodostojnost iskaza svedoka, verodostojnost materijalnih dokaza i pravne aspekte krivičnog dela, a zatim je uzeo u obzir olakšavajuće i otežavajuće okolnosti u vezi sa izricanjem efektivne kazne zatvora u skladu sa krivičnim delom, koja pitanja, po oceni Suda, u potpunosti spadaju u njegovu nadležnost, kao prvostepenog suda.
50. Sud primećuje da je podnosilac zahteva takođe imao mogućnost da navode protiv presude prvostepenog suda iznese i pred Apelacionim sudom, tako što bi uložio žalbu, pri čemu se primećuje da je on ispitao sve iznete navode, kako u pogledu odlučnih činjenica, tako i u pogledu navoda o povredi krivičnog i procesnog zakona. Pored toga, Apelacioni sud je ocenio i navode koji se odnose na izricanje kazne, obrazloživši da je mera izrečene kazne srazmerna težini krivičnog dela i stepenu krivične odgovornosti optuženih.
51. Pored toga, Sud primećuje da je podnosilac zahteva prilikom podnošenja vanrednog pravnog sredstva Vrhovnom sudu naveo povredu krivičnog i procesnog zakona, kao i da je taj sud konkretno odgovorio na njegove navode, obrazloživši zašto njegovi navodi nisu osnovani. Vrhovni sud je nalaze nižestepeni sudova smatrao pravilnim i zasnovanim na utvrđenim činjenicama, iskazima svedoka, izvedenim dokazima sa lica mesta. Vrhovni sud je u svojoj presudi obrazložio zašto se ovde ne radi o nužnoj odbrani u smislu člana 367.2 KZRK-a, već o izazivanju opšte opasnosti u saizvršilaštvu iz člana 356.1 KZRK-a, i na taj način odgovorio na njegov navod sa su nižestepeni sudovi oglasili krivim isto kao L.Q-a, tako i njega.
52. Sud, bazirajući na opšta načela ESLJP-a, kako je prethodno izloženo i na osnovu obrazloženja redovnih sudova, ocenjuje da su u slučaju podnosioca zahteva, redovni sudovi doneli svoje odluke u potpunom skladu sa standardima prava na pravično i nepristrasno suđenje. To stoga što se iz spisa predmeta jasno vidi da je odlučivanje bilo zasnovano na različitim dokazima, na iskazima svedoka, ali i na drugim materijalnim dokazima, kako su detaljno nabrojani u presudi Osnovnog suda, koje su kao takve potvrdili i Apelacioni i Vrhovni sud.

53. Stoga, na osnovu napred navedenog, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije uspeo da potkrepi i obrazloži svoj navod da odlukama redovnih sudova nedostaje potrebno obrazloženje i da je na taj način povređeno njegovo pravo na obrazloženu odluku zagwarantovano članom 31. Ustava i članom 6.1 EKLJP. U tom smislu, Sud naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva ishodom postupka od strane redovnih sudova ne može samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi osnovnih prava i sloboda zagwarantovanih Ustavom (vidi predmet ESLJP-a Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, br. 5503/02, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).
54. Sud smatra važnim da ponovi svoj opšti stav da „pravičnost“ koju nalaže član 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP nije *suštinska* pravičnost, već je to *procesna* pravičnost. U praktičnom smislu, koncept procesne pravičnosti podrazumeva: (i) mogućnost kontradiktornih postupaka; (ii) mogućnost stranaka da u različitim fazama postupka predoče argumente i dokaze koje smatraju relevantnim za svoj slučaj; (iii) mogućnost delotvornog osporavanja argumenata i dokaza koje je predočila suprotna strana; i (iv) pravo da njihovi argumenti budu propisno saslušani i razmotreni od strane redovnih sudova (vidi, između ostalog, predmet ESLJP-a Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije, br. 10590/83, presuda od 6. decembra 1988. godine, stav 68; i slučaj Suda KI22/19, podnosilac: Sabit Ilazi, rešenje od 7. juna 2019. godine, stav 42 i tu citirane slučajeve, takođe, vidi slučaj KI98/21, citiran iznad, stav 59).
55. Sud smatra da su u okolnostima konkretnog slučaja ispoštovani svi gore navedeni kriterijumi, jer su kako podnosilac zahteva tako i njegov branilac propisno saslušani od strane redovnih sudova i imali mogućnost da tokom čitavog postupka osporavaju okrivljujuće dokaze. Međutim, čini se da se podnosilac zahteva nije složio sa odlukom sudova u pogledu kvalifikacije krivičnog dela i visine izrečene kazne. Sud i dalje naglašava da je u punoj diskreciji redovnih sudova da izvrše kvalifikaciju krivičnog dela i da u odnosu na utvrđene činjenice i izvedene dokaze izreknu odgovarajuću meru krivične sankcije.
56. Pored toga, sagledano u celini, postupak koji je sproveden pred sudskim instancama u svetlu okolnosti konkretnog slučaja nije bio nepravična ili proizvoljan (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, predmet Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stavovi 29 i 30; vidi, takođe, slučajeve Suda KI128/18, podnosilac Limak Kosovo International Airport A.D., „Adem Jashari“, rešenje od 27. maja 2019. godine, stav 58, KI22/19, podnosilac Sabit Ilazi, rešenje od 7. juna 2019. godine, stav 42, i KI98/21, gore citiran, stav 69).
57. Shodno tome, Sud utvrđuje da navodi podnosioca zahteva koji se odnose na povredu člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP, odnosno na povredu prava na „obrazloženu odluku“, spadaju u treću (iii) kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda, zbog čega je zahtev u ovom delu, na ustavnim osnovana, očigledno neosnovan.

II. Ocena Suda povodom ostalih navoda

58. Prilikom ocene ostalih navoda, Sud primećuje da podnosilac zahteva, pored glavnog navoda o povredi prava na „obrazloženu odluku“ od strane redovnih sudova, navodi i povredu članova 24.1 i 54. Ustava i članom 13. EKLJP. Sud ponavlja da samo pominjanje članova Ustava i članova instrumenata ili konvencija koji su direktno primenljivi u pravnom poretku Republike Kosovo ili njihovo povezivanje sa nekim drugim članom Ustava ne znači automatski i povredu tih članova, ako se dodatno ne argumentuje i razradi kako je i zašto došlo do njihove povrede. Sud je dosledno naglašavao da samo pominjanje i

pozivanje na članove Ustava i EKLJP, kao i na druge međunarodne instrumente, nije dovoljno da se izgradi argumentovana tvrdnja o ustavnoj povredi. Kada se tvrde povrede prava zagarantovanih Ustavom, podnosioci zahteva moraju da osiguraju obrazložene navode i ubedljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Suda: KI175/20, podnosilac *Kosovska agencija za privatizaciju*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. aprila 2021. godine, stav 81; i od nedavno slučaj KI04/21, podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. maja 2021. godine, stavovi 38-39).

59. Shodno navedenom, Sud utvrđuje da se navodi podnosioca zahteva o povredi gore navedenih članova, moraju proglasiti očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama.

Zaključak

60. Kao rezime svih prethodnih razrada i analiza, Sud zaključuje: (I) da navodi podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP koji se odnose na pravo na obrazloženu odluku, spadaju u treću (iii) kategoriju „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda i iz tog razloga se isti proglašavaju očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama; (II) da navodi podnosioca zahteva o povredi prava zagarantovanih članovima: 24 i 54. Ustava i sa članom 13. EKLJP, spadaju u treću (iii) kategoriju, potkategoriju (a) „nepotkrepljenih ili neobrazloženih“ navoda i iz tog razloga se isti takođe proglašavaju očigledno neosnovanim, na ustavnim osnovama.
61. Shodno tome, zahtev podnosioca zahteva se u celini mora proglasiti neprihvatljivim u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (b) Poslovnika, na sednici održanoj 23. maja 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatić

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani

